

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๐๕๐๖.๕/ ๑๘๒๕

สงด. 5/69

๒๔ ๑๗ ๕๔

16.15๓.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รหัสเรื่อง : ส478 & 1760

รับที่ : ๑1760/54 ✓

วันที่ : 24 ก.พ. 54 เวลา : 15:37

หน้า 12

คณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

28

เรื่อง รายงานผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

จัดเข้าวาระ..... 14 ส.ก. 2554

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔

วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

๒. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๒/๑๗๔๒๙ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๓

ด้วยคณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติได้มีการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ณ ห้องประชุมจำลอง อตฺตโน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และมติที่ประชุมเห็นชอบให้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา จำนวน ๒ เรื่อง คือ เรื่อง ปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจากมติดคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๓ เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด และเรื่อง การขอผ่อนผันการจดทะเบียนเรืออวนลาก โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๙)

ทั้งนี้ เรื่องที่นำเสนอมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจากมติดคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๓ เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด

๑.๑ เรื่องเดิม

๑.๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อ วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๑ เห็นชอบตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาใช้อำนาจสั่งการ ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในพื้นที่น้ำจืดภายในเขตจังหวัด โดยการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในพื้นที่น้ำจืดต่อไปได้ เกษตรกรจึงปรับเปลี่ยนจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ไปเป็นการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมซึ่งเป็นกุ้งทะเลชนิดหนึ่ง ซึ่งไม่ถูกห้ามเลี้ยงตามคำสั่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดดังกล่าว ต่อมากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เสนอเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืดต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยขอปรับปรุงข้อความในคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๒/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๑ จาก “เพื่อระงับการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในพื้นที่น้ำจืด” เป็น “เพื่อระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด” ตามความเห็นของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการใช้ความ

/ เค็มในการ...

เค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๓ เห็นชอบตามที่เสนอ

๑.๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๓ เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด ดังนี้

๑. เห็นชอบแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืดตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๓ โดยปรับปรุงข้อความในคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๒/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๑ จาก “เพื่อระงับการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในพื้นที่น้ำจืด” เป็น “เพื่อระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด” ทั้งนี้ในการสั่งระงับนั้น หากกำลังอยู่ในระหว่างช่วงของการเพาะเลี้ยง ให้ดำเนินการได้ในแต่ละช่วงและจับสัตว์น้ำให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ ทั้งนี้ ให้งดเว้นการเลี้ยงสัตว์น้ำในโรงเพาะฟักสัตว์น้ำ บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำของทางราชการ และสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน โดยไม่ให้มีการขยายพื้นที่เพิ่มขึ้น และต้องจัดให้มีระบบการบำบัดและควบคุมการปล่อยน้ำทิ้งตลอดจนมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและพื้นที่ใกล้เคียงด้วย

๒. เห็นชอบร่างคำสั่งนายกรัฐมนตรีเพื่อมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดเพื่อระงับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ใช้ความเค็มในพื้นที่น้ำจืด โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ตามที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ

๓. มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมง และกรมพัฒนาที่ดิน ศึกษาจัดทำแผนแม่บทในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศที่คำนึงถึงศักยภาพของพื้นที่ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการศึกษาผลกระทบจากการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในเขตพื้นที่น้ำจืดโดยเร่งด่วนต่อไป โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไปพิจารณาดำเนินการด้วย

๔. มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปพิจารณาเกี่ยวกับการจัดเตรียมมาตรการรองรับผลกระทบและมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

๑.๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมประมงได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. กรมประมงได้ยกร่างแผนแม่บทการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศไทยระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - พ.ศ. ๒๕๕๙) ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายเสร็จเรียบร้อยแล้ว และจะจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียต่อไป

๒. กรมประมงร่วมกับกรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำโครงการศึกษาวิจัยผลกระทบจากการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด ประกอบด้วยโครงการย่อย ๓ โครงการ คือ

๒.๑. โครงการศึกษาการแพร่กระจายและผลกระทบของการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมในเขตพื้นที่น้ำจืด

๒.๒. โครงการศึกษาผลของความเค็มต่อคุณภาพดินและน้ำในพื้นที่น้ำจืดโดยรอบโรงเพาะและอนุบาลลูกกุ้งก้ามกราม

๒.๓. โครงการศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจากการใช้

/ประโยชน์ใน...

ประโยชน์ในพื้นที่น้ำจืดเพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำด้วยระบบความเค็มต่ำ

อนึ่ง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้กรมประมงเสนอขอรับการจัดสรรงบกลางจากคณะรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการทั้ง ๓ โครงการ จำนวนทั้งสิ้น ๑๑.๑๘ ล้านบาท

๓. กรมประมงได้รวบรวมข้อมูลจำนวนเกษตรกรและพื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำที่มีการใช้ความเค็มในพื้นที่น้ำจืด เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นประกอบการดำเนินงานและจัดเตรียมมาตรการรองรับผลกระทบและมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืดแล้ว

๔. กรมประมงได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ได้รับผลกระทบจากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จำนวน ๗ ฉบับ โดยมีสาระสำคัญคือเกษตรกรได้รับผลกระทบจากมติคณะรัฐมนตรี อันจะส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ เห็นควรให้มีการชะลอการบังคับใช้มติคณะรัฐมนตรีจนกว่าจะมีการศึกษาผลกระทบอย่างชัดเจน กรมประมงจึงได้นำปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าวเข้าพิจารณาในคณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ที่ประชุมคณะกรรมการฯ มีมติให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาในประเด็นดังนี้

๔.๑ เห็นชอบให้มีการทบทวนข้อกำหนดที่กรมพัฒนาที่ดินเคยใช้ในการกำหนดเขตพื้นที่ระงับการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในพื้นที่น้ำจืดเมื่อปี ๒๕๔๑ ใหม่ ให้เหมาะสมกับสภาพของดินและสภาพพื้นที่ซึ่งได้เปลี่ยนไปจากเดิม การทบทวนดังกล่าวให้มีผู้แทนในการพิจารณาจาก ๔ หน่วยงาน ได้แก่ กรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้แทนจากมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน

๔.๒ เห็นชอบให้มีการตั้งคณะทำงานทางวิชาการในระดับจังหวัดเพื่อกำหนดพื้นที่ที่จะระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืดภายใต้ข้อกำหนดที่ทบทวนใหม่โดย ๔ หน่วยงานข้างต้น เพื่อให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดใช้เป็นข้อมูลในการออกคำสั่งเพื่อระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด

๔.๓ เห็นชอบให้ยกเว้นให้สามารถดำเนินการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำโดยใช้ความเค็มในพื้นที่ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีการออกคำสั่งระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืดได้ เฉพาะฟาร์มในโครงการศึกษาผลกระทบการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืดของกรมประมง และกรมพัฒนาที่ดิน โดยศึกษาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี เพื่อให้ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาล ส่วนจำนวนฟาร์มที่ศึกษาให้เป็นไปตามที่ผู้ศึกษาวิจัยกำหนด โดยให้หน่วยงานการศึกษาเป็นผู้ศึกษาวิจัย

๑.๒ เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ผลจากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๓ ทำให้มีผลกระทบต่อการดำเนินการของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องที่ต้องดำเนินการตามมติดังกล่าว ดังนั้นการเสนอเรื่องเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาในครั้งนี้มีเหตุผลความจำเป็น ดังนี้

๑. เพื่อป้องกันความเดือดร้อนของผู้ประกอบอาชีพการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลในพื้นที่น้ำจืด และป้องกันผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อเนื่องในทุกระดับของอุตสาหกรรมกุ้ง เนื่องจากมีการประเมินว่าผลผลิตที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวมีปริมาณไม่น้อยกว่า ๑๕๐,๐๐๐ ตัน คิดเป็นมูลค่าที่จำหน่ายในประเทศได้ไม่น้อยกว่า ๑๘,๐๐๐ ล้านบาท และมีเกษตรกรที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ๖,๘๕๑ ฟาร์ม

๒. เพื่อให้จังหวัดมีความชัดเจนในการกำหนดเขตพื้นที่ที่ควรประกาศเป็นพื้นที่ห้ามใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และให้เกิดการยอมรับจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๑.๓ ความเร่งด่วนของเรื่อง

๑. เนื่องจากนายกรัฐมนตรีได้ลงนามในคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๖/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๓ เพื่อบริหารอำนาจให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ออกคำสั่งตามความในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด โดยคำสั่งดังกล่าวได้มีการลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ๑๔ ง เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ทำให้คำสั่งนายกรัฐมนตรีมีผลบังคับตามกฎหมายในการมอบอำนาจเรียบร้อยแล้ว ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ต้องออกคำสั่งระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด แต่ยังไม่มีความชัดเจนในเกณฑ์ที่จะกำหนดให้พื้นที่ใดให้เป็นพื้นที่น้ำจืด ซึ่งจะมีการสั่งระงับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

๒. โครงการศึกษาผลกระทบจากการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในเขตพื้นที่น้ำจืดที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีนั้นจะต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน แต่พื้นที่ฟาร์มที่จะศึกษาวิจัยนั้นอาจอยู่ในเขตที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการจังหวัดออกคำสั่งเพื่อระงับการเพาะเลี้ยง จึงทำให้กระทบต่อโครงการวิจัย ต้องขออนุมัติให้มีการยกเว้นให้มีการเพาะเลี้ยงในฟาร์มที่กำหนดเพื่อทำการศึกษาวิจัยภายในระยะเวลาที่กำหนด

๑.๔ สารสำคัญ/ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๑. จากการประเมินเบื้องต้นของกรมประมง พบว่าหากมีการระงับการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด จะส่งผลกระทบต่อเลี้ยงกุ้งขาวในเขตพื้นที่น้ำจืด(ตามเกณฑ์ของกรมพัฒนาที่ดิน ในปี ๒๕๔๑) จำนวน ๖,๘๕๑ ฟาร์ม คิดเป็นพื้นที่ทั้งหมด ๘๕,๖๑๑ ไร่ และให้ผลผลิตรวมประมาณปีละ ๑๕๐,๐๐๐ ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๓๐ ของผลผลิตกุ้งทะเลจากการเพาะเลี้ยงของประเทศ หรือคิดเป็นมูลค่าประมาณ ๑๘,๐๐๐ ล้านบาท นอกจากส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งโดยตรงแล้ว ยังส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น โรงงานแปรรูป โรงงานอาหารสัตว์ รวมถึงการส่งออกสินค้ากุ้งทะเลของประเทศอีกด้วย

๒. ผลผลิตของกุ้งทะเลจากการเพาะเลี้ยงของประเทศไทยในปัจจุบันสามารถสร้างรายได้จากการส่งออกให้แก่ประเทศเฉลี่ยประมาณปีละ ๘๕,๐๐๐ ล้านบาท โดยเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้ากุ้งและผลิตภัณฑ์อันดับหนึ่งของโลกติดต่อกันมากกว่าสิบปี นอกจากนี้ยังมีแรงงานที่อยู่ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องไม่น้อยกว่า ๒ ล้านคน

๓. รูปแบบการเลี้ยงกุ้งทะเลในเขตพื้นที่น้ำจืดได้เปลี่ยนแปลงไปจากที่ได้เคยมีประกาศระงับการเลี้ยงในปี ๒๕๔๑ เป็นอย่างมาก จากเดิมซึ่งเป็นการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ มีการใช้ความเค็มค่อนข้างสูงประมาณ ๑๐-๑๕ ส่วนในพันส่วน ระยะการเลี้ยงประมาณ ๑๒๐ วัน มาเป็นการเลี้ยงกุ้งขาวซึ่งใช้ความเค็มค่อนข้างต่ำ โดยมีความเค็มเริ่มต้นประมาณ ๓-๕ ส่วนในพันส่วน จากนั้นค่อยๆ ลดความเค็มลงมาจนมีค่าใกล้เคียงกับน้ำจืดในช่วงก่อนจับโดยใช้ระยะเวลาการเลี้ยงเพียง ๙๐-๑๐๐ วัน รวมทั้งฟาร์มส่วนใหญ่มีการพัฒนาระบบการเลี้ยงเป็นระบบปิด ทำให้ลดผลกระทบจากการปล่อยน้ำทิ้งลงได้มาก

๔. พื้นที่น้ำจืดเดิมที่เคยมีคำสั่งระงับการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในระบบความเค็มต่ำในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ บางพื้นที่มีความเค็มอยู่แล้วตามธรรมชาติ เพราะเป็นพื้นที่ซึ่งเคยเป็นทะเลเก่า (Marine clay) จากข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน พื้นที่ดินเค็มในประเทศไทยมีทั้งหมดประมาณ ๒๑ ล้านไร่ บางพื้นที่ปรากฏว่าดินและน้ำมีความเค็มสูงไม่สามารถทำการเกษตรอย่างอื่นได้ ยกเว้นการนำมาใช้ประโยชน์โดยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบางชนิด

๕. เกณฑ์ในการกำหนดพื้นที่น้ำจืดซึ่งกำหนดโดยกรมพัฒนาที่ดินมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ เป็นเกณฑ์ที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้กับการกำหนดเขตพื้นที่น้ำจืดสำหรับการห้ามเลี้ยงกุ้งกุลาดำ แต่ปัจจุบัน เกษตรกรเปลี่ยนมาเลี้ยงกุ้งขาวซึ่งมีลักษณะของการเลี้ยง และการใช้ความเค็มที่แตกต่างกัน และสภาพของ พื้นที่ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก เกณฑ์ดังกล่าวจึงไม่เหมาะสมที่จะให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดใช้ในการกำหนดพื้นที่น้ำจืด

๑.๕ ข้อเสนอของคณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติ

คณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติมีมติเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๑. เห็นชอบให้มีการทบทวนข้อกำหนดที่กรมพัฒนาที่ดินเคยใช้ในการกำหนดเขตพื้นที่ ระบุการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในพื้นที่น้ำจืดเมื่อปี ๒๕๔๑ ใหม่ ให้เหมาะสมกับสภาพของดินและ สภาพพื้นที่ซึ่งได้เปลี่ยนไปจากเดิม การทบทวนดังกล่าวให้มีผู้แทนในการพิจารณาจาก ๔ หน่วยงาน ได้แก่ กรม ประมง กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้แทนจากมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ให้ ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน

๒. เห็นชอบให้มีการตั้งคณะทำงานทางวิชาการในระดับจังหวัดเพื่อกำหนดพื้นที่ที่จะ ระบุการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืดภายใต้ข้อกำหนดที่ทบทวนใหม่โดย ๔ หน่วยงาน ข้างต้น เพื่อให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดใช้เป็นข้อมูลในการออกคำสั่งเพื่อระบุการ ใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด

๓. เห็นชอบให้ยกเว้นให้สามารถดำเนินการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำโดยใช้ความเค็มในพื้นที่ ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีการออกคำสั่งระบุการใช้ความเค็มในการ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืดได้ เฉพาะฟาร์มในโครงการศึกษาผลกระทบการใช้ความเค็มในการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืดของกรมประมง และกรมพัฒนาที่ดิน โดยศึกษาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี เพื่อให้ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาล ส่วนจำนวนฟาร์มที่ศึกษาให้เป็นไปตามที่ผู้ศึกษาวิจัยกำหนด โดยให้หน่วยงานการศึกษาเป็นผู้ศึกษาวิจัย

๒. การขอผ่อนผันการจดทะเบียนเรืออวนลาก

๒.๑ เรื่องเดิม

๒.๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๑. สหภาพยุโรปได้ออกระเบียบเกี่ยวกับการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำการประมงที่ผิด กฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal Unreported and Unregulated Fishing : IUU) โดย กำหนดให้ประเทศผู้ส่งออกจะต้องรับรองสินค้าและผลิตภัณฑ์ประมงที่ส่งไปจำหน่ายยังประเทศในกลุ่ม สหภาพยุโรปว่าไม่ได้มาจากการประมง IUU ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓ เป็นต้นไป กระทรวง เกษตรและสหกรณ์โดยกรมประมงได้วางหลักเกณฑ์ในการออกเอกสารรับรองการจับสัตว์น้ำ (Catch Certificate) โดยออกให้เฉพาะเรือที่ถูกต้องตามกฎหมายตามเกณฑ์ที่กรมประมงกำหนด คือจะต้องเป็น เรือประมงที่มีทะเบียนเรือ ได้รับอนุญาตทำประมงโดยถูกต้อง และปฏิบัติตามมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากร ประมง

๒. ปัจจุบันมีเรือประมงอวนลากบางส่วนที่ใช้เครื่องมือทำการประมงไม่ถูกต้องตามประเภท เครื่องมือที่ระบุไว้ในอนุญาตที่ได้รับ หรือไม่มีอนุญาต ทำให้กรมประมงไม่สามารถออกใบรับรองการจับ สัตว์น้ำให้เรือประมงดังกล่าวได้ เรือประมงเหล่านี้จึงไม่สามารถจำหน่ายสัตว์น้ำให้กับห้องเย็นหรือโรงงานแปรรู ปเพื่อส่งออกประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปได้

/เครื่องมืออวน...

๓. เครื่องมืออวนลากเป็นเครื่องมือที่มีการควบคุมจำนวน เนื่องจากเป็นเครื่องมือทำการประมงที่มีประสิทธิภาพสูง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้กำหนดมาตรการในการควบคุมจำนวนเครื่องมือดังกล่าวมิให้เพิ่มขึ้น โดยออกระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับการลดจำนวนเครื่องมือทำการประมงอวนลากและอวนรุน (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๒๓ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๓ แต่ผลจากการบังคับใช้มาตรการดังกล่าว ทำให้ชาวประมงได้รับผลกระทบจึงได้ขอผ่อนผันการปฏิบัติตามระเบียบฯ ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เคยผ่อนผันการบังคับใช้มาตรการดังกล่าวมาแล้วเป็นจำนวน ๕ ครั้ง คือเมื่อปี ๒๕๒๓ ๒๕๒๔ ๒๕๒๕ ๒๕๓๒ และ ๒๕๓๙ โดยในปัจจุบันยังคงมีการการควบคุมจำนวนเครื่องมืออวนลากตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี ๒๕๓๙

๔. นายกษมาคมประมงเรือลากคู่สมุทรสงครามได้ยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎรเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๓ ให้เปิดให้ชาวประมงสามารถขออาชญาบัตรอวนลากให้ถูกต้อง เพื่อจะได้สามารถจำหน่ายสินค้าให้กับห้องเย็นหรือโรงงานแปรรูปส่งไปยังประเทศกลุ่มสหภาพยุโรปได้ ซึ่งคณะกรรมการการฯ ได้เสนอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๒.๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๑ เห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ ให้มีระบบการควบคุมกำลังลงแรงประมงและประเภทของเครื่องมือการประมงให้สอดคล้องกับปริมาณทรัพยากร โดยระงับการออกอาชญาบัตรเรืออวนลากใหม่ รายละเอียดปรากฏในสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๒.๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่งที่ ๓๖๕/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ ตั้งคณะทำงานพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาคอขวดการขออาชญาบัตรทำการประมง โดยคณะทำงานประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนสมาคมการประมง ชาวประมงผู้มีส่วนได้เสีย อาจารย์จากมหาวิทยาลัยจำนวน ๒๑ ท่าน และมีการประชุมหารือร่วมกัน ๓ ครั้ง โดยรับทราบการสำรวจข้อมูลเรือประมงอวนลากที่ทำการประมงอยู่จริงและไม่มีอาชญาบัตร และมีการรับรองข้อมูลเรือประมงที่ได้จากการสำรวจ จำนวน ๒,๙๙๕ ลำ แยกเป็นเรือประมงอวนลากคู่ ๑,๑๔๒ ลำ (๕๗๑ คู่) เรือประมงอวนลากแผ่นตะเฆ่ ๑,๒๑๕ ลำ เรือประมงอวนลากคานถ่าง ๖๓๘ ลำ และคณะทำงานพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาคอขวดการขออาชญาบัตรทำการประมง มีมติให้เปิดการจดทะเบียนเพื่อขอรับอาชญาบัตรเครื่องมืออวนลากเพิ่มเติมได้ตามกรอบเงื่อนไข ดังนี้

๑. กรอบเงื่อนไขที่จะต้องดำเนินการเป็นการทั่วไปโดยกรมประมงและสมาคมการประมงจะร่วมมือกันผลักดันให้เป็นมาตรการสำหรับบังคับทั่วไปให้เป็นผลสำเร็จ

- ๑.๑ กำหนดขนาดช่องตาอวนที่เหมาะสม (อวนอวน)
- ๑.๒ กำหนดขนาดอวนลากให้สัมพันธ์กับขนาดของเรือหรือไม่ให้ใช้อวนลากยักษ์
- ๑.๓ ผลักดันให้มีมาตรการปิดอ่าวในบริเวณพื้นที่อ่าวไทยตอนใน (อ่าวไทยรูปตัว ก)
- ๑.๔ ผลักดันให้มีการขยายเขตห้ามทำการประมงอวนลาก อวนรุน จาก ๓,๐๐๐ เมตร เป็น ๕,๔๐๐ เมตร (๓ ไมล์ทะเล) ในฝั่งอ่าวไทย ยกเว้นพื้นที่บริเวณรอบเกาะ

๒. กรอบเงื่อนไขเฉพาะกลุ่มเรือประมงอวนลากที่จะเข้ามาขอจดทะเบียน

- ๒.๑ ต้องเป็นเรือประมงที่ทำการประมงเพื่อจำหน่ายสัตว์น้ำให้กับห้องเย็นหรือโรงงานแปรรูปเพื่อส่งออกต่างประเทศกลุ่มสหภาพยุโรปเท่านั้น

๒.๒ ต้องเป็นเจ้าของเรือที่ทำการประมงอวนลาก

๒.๓ ต้องเป็นสมาชิกของสมาคมการประมง และให้ชาวประมงร่วมกันก่อตั้งกองทุน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรประมง โดยสมาคมการประมงหรือกลุ่มชาวประมงเป็นผู้บริหารกองทุน และให้จัดทำสัตยาบันร่วมกับกรมประมงโดยให้เปิดจดทะเบียนเรือประมงอวนลากครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้าย

๒.๔ ต้องติดตั้งเครื่องมือติดตามเรือ (VMS)

๒.๕ ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดสุขอนามัยเรือ

๒.๖ ต้องทำเครื่องหมายประจำเรือ

๒.๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เพิกถอนอาชญาบัตรและจะไม่ออกอาชญาบัตรให้อีกต่อไป หากพบว่าการกระทำความผิดโดยการเข้ามาทำการประมงในเขตอนุรักษ์ (เขต ๓,๐๐๐ เมตร หรือ ๕,๔๐๐ เมตร) หรือในเขตตามมาตรการปิดอ่าว

กรมประมงได้นำเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้เห็นชอบและให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

๒.๒ เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๑. เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชาวประมงอวนลากที่ไม่มีอาชญาบัตร หรือใช้อาชญาบัตรผิดประเภท ให้สามารถส่งสินค้าไปยังประเทศกลุ่มสหภาพยุโรปได้

๒. เนื่องจากนโยบายการควบคุมจำนวนเรือประมงอวนลากของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผลสืบเนื่องมาจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๑ ที่ให้มีการระงับการออกอาชญาบัตรเครื่องมืออวนลากใหม่ ดังนั้น การจะเปิดให้มีการจดทะเบียนเรืออวนลากเพิ่มเติมในครั้งนี้ จึงต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาด้วย

๒.๓ ความเร่งด่วนของเรื่อง

ปัจจุบันเรือประมงอวนลากที่ไม่มีอาชญาบัตร หรือใช้อาชญาบัตรผิดประเภทไม่สามารถจำหน่ายสินค้าสัตว์น้ำให้โรงงานที่ผลิตสินค้าส่งออกไปยังประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปได้ ซึ่งมีผลให้โรงงานที่ผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำเพื่อการส่งออกไปยังประเทศกลุ่มสหภาพยุโรปอาจขาดแคลนวัตถุดิบในการผลิตและส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าประมงได้

๒.๔ สาระสำคัญ/ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๑. ตลาดในประเทศกลุ่มสหภาพยุโรปเป็นตลาดที่สำคัญในการส่งออกสินค้าสัตว์น้ำของประเทศไทย โดยในปี ๒๕๕๓ ปริมาณการส่งออกสินค้าสัตว์น้ำไปยังประเทศกลุ่มสหภาพยุโรปมีปริมาณ ๒๕๐,๐๐๐ ตัน มีมูลค่า ๓๕,๐๐๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๗ ของมูลค่าการส่งออกสินค้าสัตว์น้ำทั้งหมดของประเทศไทย หากโรงงานขาดแคลนวัตถุดิบ อาจส่งผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออกของประเทศไทยโดยรวมได้

๒. จำนวนเรือประมงที่ได้รับอาชญาบัตรอวนลากเมื่อปีการประมง ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นปีสุดท้ายที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ผ่อนผันให้แก่ชาวประมง มีจำนวนทั้งสิ้น ๙,๗๗๒ ลำ และในปี ๒๕๕๓ มีเรือประมงที่มีอาชญาบัตรอวนลากถูกต้องจำนวน ๓,๖๑๙ ลำ อย่างไรก็ตามจากการสำรวจล่าสุดปรากฏว่ายังมีเรือประมงที่ทำประมงอวนลากที่ไม่มีอาชญาบัตรอีกจำนวน ๒,๙๙๕ ลำ ซึ่งประสงค์จะขอผ่อนผันการจดทะเบียนเรือประมงอวนลากเพิ่มเติม

๓. จากการศึกษาทางวิชาการเพื่อประเมินจำนวนเรือประมงอวนลากที่เหมาะสมและไม่มีผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลไทยควรมีจำนวนไม่เกิน ๕,๗๒๖ ลำ ดังนั้นจากจำนวนเรือประมงอวนลากที่มีอาชญาบัตรในปัจจุบันรวมกับเรือประมงอวนลากที่ประสงค์จะขอผ่อนผันการจดทะเบียนเพื่อขอรับอาชญาบัตรเพิ่มเติมอีกจำนวน ๒,๙๙๕ ลำ จึงมีจำนวนเรือประมงอวนลากรวมทั้งสิ้น ๖,๖๑๔ ลำ

๔. การผ่อนผันการจดทะเบียนเรืออวนลากในครั้งนี้ ได้มีการกำหนดเงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการให้ผู้เข้าร่วมถือปฏิบัติและให้ความร่วมมือ โดยเป็นเงื่อนไขที่จะช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ และได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติแล้ว หากเจ้าของเรือลำใดไม่รับเงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการฯ ก็จะไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้

๒.๕ ข้อเสนอของคณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติ

คณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติมีมติเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๑. เห็นชอบให้มีการเปิดการจดทะเบียนเรืออวนลากเพิ่มเติม ตามเงื่อนไขข้างต้น
๒. เห็นชอบให้มีการเปิดการจดทะเบียนเรืออวนลากเพิ่มเติมตามกรอบจำนวนเรือไม่เกิน

๒,๙๙๕ ลำ

๓. ข้อเสนอของส่วนราชการ

ให้ความเห็นชอบแนวทางการดำเนินงานตามที่คณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติมีมติให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาในข้อ ๑.๕ และ ๒.๕

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี

(สนั่น ขจรประศาสน์)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติ

กรมประมง

กองแผนงาน

โทร. ๐ ๒๕๖๑ ๐๘๓๔